

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej z oceny realizacji zaleceń

Nazwa kierunku studiów: **filozofia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Wrocławski**

Data przeprowadzenia powtórnego postępowania oceniającego:
27.10.2021 r.

Warszawa, 2021

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Zalecenia wymienione w uchwale nr 458/2020 Prezydium PKA z dnia 16 lipca 2020 r.	4
3. Charakterystyka realizacji zaleceń i ocena skuteczności wdrożonych działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zaleceń	5
4. Informacje o zmianach bezpośrednio związanych z kierunkiem studiów, dotyczących programu studiów, nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz infrastruktury naukowej i dydaktycznej (od przeprowadzenia przez zespół oceniający PKA oceny zakończonej wskazaną uchwałą do otrzymania zawiadomienia o powtórnej ocenie programowej), w tym wynikających ze zmian przepisów prawa	8
5. Podsumowanie i propozycja oceny spełnienia kryteriów, w odniesieniu do których zostały sformułowane zalecenia wymienione we wskazanej uchwale	8
6. Załączniki:	9
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	9
Załącznik nr 3. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego	11

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr Bogdan Dziobkowski – członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Piotr Sikora, ekspert PKA
2. Katarzyna Nowak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Powtórna ocena jakości kształcenia na kierunku filozofia prowadzonym na Uniwersytecie Wrocławskim została przeprowadzona w ramach harmonogramu prac określonych na rok akademicki 2021/2022. Było to powtórne postępowanie oceniające zgodnie z zapisem uchwały nr 458/2020 z dnia 16 lipca 2020 r. Poprzednia ocena, przeprowadzona w roku 2020 została wydana na okres skrócony – 2 lata. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą PKA oceny programowej i zasadami przeprowadzania powtórnego postępowania oceniającego. Ze względu na stan pandemii COVID-19, wizytacja przeprowadzona została zdalnie z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych. Raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie informacji uzyskanych z: raportu z realizacji zaleceń, stron internetowych Uniwersytetu Wrocławskiego, jak również wideo rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i pracownikami ocenianego kierunku. Przed końcem wizytacji sformułowano uwagi, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim ekspert poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Zalecenia wymienione w uchwale nr 458/2020 Prezydium PKA z dnia 16 lipca 2020 r.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ww. uchwale zobowiązało uczelnię do realizacji następujących zaleceń:

w odniesieniu do kryterium 2.

1. Zróżnicować treści programowe dla wszystkich zajęć na studiach pierwszego i drugiego stopnia w sposób wskazujący na właściwy poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji progres kompetencji między studiami pierwszego i drugiego stopnia.
2. Na studiach drugiego stopnia uzupełnić program studiów o treści programowe i metody kształcenia umożliwiające osiągnięcie efektów uczenia się dotyczących kompetencji społecznych: „organizuje pracę zespołu, współdziała w nim i sprawnie nim kieruje”, „organizuje proces uczenia się innych osób”, „efektywnie dostosowuje i modyfikuje wiedzę i umiejętności do potrzeb zawodowych i społecznych”.
3. Wprowadzić w programie studiów drugiego stopnia w ścieżce ogólnofilozoficznej obowiązkowe zajęcia umożliwiające osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie logiki. Tego typu zajęcia przewidywane są tylko w ramach zajęć do wyboru, z których większość nie jest uruchamiana.
4. Zapewnienie studentom możliwości faktycznego wyboru zajęć.
5. Zmodyfikować sposób realizacji i organizacji praktyk poprzez:
 - a) oszacowanie nakładu pracy studenta w sposób realnie oddający czas, który powinien on poświęcić na osiągnięcie założonych dla praktyk efektów uczenia się i realizację zaplanowanych zadań,
 - b) opracowanie dokumentacji przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań, tak by możliwe było skuteczne sprawdzenie i ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów,
 - c) określenie zasad doboru miejsc odbywania praktyk i kompetencji opiekunów praktyk w celu zapewnienia miejsc odbywania praktyk zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla praktyk,
 - d) hospitacje praktyk w miejscu ich odbywania,
 - e) określenie procedur oceny programu praktyk, efektów uczenia się i metod weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się zakładanych dla praktyk oraz dokonywanej przez studentów oceny przebiegu praktyk i ich wdrożenie.

w odniesieniu do kryterium 6.

1. Podjąć współpracę z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie doskonalenia koncepcji kształcenia i programu na studiach pierwszego stopnia oraz odnośnie do ścieżki „ogólnofilozoficznej” na studiach drugiego stopnia.
2. Wprowadzić systematyczne przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu oceny wpływu interesariuszy zewnętrznych na koncepcję kształcenia i program studiów.

w odniesieniu do kryterium 10.

1. Wprowadzić na kierunku przyjęte w Uczelni procedury zapewniania jakości kształcenia w sposób umożliwiający diagnozowanie nieprawidłowości i wdrażanie działań naprawczych.
2. Włączyć interesariuszy zewnętrznych w działanie zespołu odpowiedzialnego za jakość kształcenia.

3. Charakterystyka realizacji zaleceń i ocena skuteczności wdrożonych działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zaleceń

w odniesieniu do kryterium 2.

Ad. 1. Uczelnia dokonała przeglądu i modyfikacji treści programowych tych grup zajęć, które były przedmiotem zastrzeżeń PKA - dotyczyły one głównie zajęć *ontologia, epistemologia, etyka*. Obecnie na I stopniu studiów program obejmuje zajęcia *ontologia, epistemologia, etyka* a na II stopniu - *główne zagadnienia ontologii, główne zagadnienia epistemologii, główne zagadnienia etyki*. Treści programowe zajęć na I stopniu studiów obejmują zagadnienia podstawowe (np. *ontologia - transcendentalia, uniwersalia, podstawowe kategorie ontologiczne* itp.) a na II stopniu studiów - zagadnienia o charakterze specjalistycznym i interdyscyplinarnym (np. *główne zagadnienia ontologii: kwestia kauzalnych teorii czasu a problem (an)izotropowości czasu; czy zagadnienie uwarstwienia bytu realnego* itp.).

Wprowadzone modyfikacje skutecznie różnicują treści programowe zajęć na I i II stopniu studiów odpowiednio do właściwego poziomu PRK. Zalecenie wykonane.

Ad.2. Uczelnia zmodyfikowała program studiów. W nowym programie w/w efekty uczenia się otrzymały brzmienie: „organizuje pracę zespołu, współdziała w nim i sprawnie nim kieruje”, „samodzielnie pogłębia uzyskaną wiedzę, celowo i skutecznie stosuje w sytuacjach zawodowych zdobyte umiejętności komunikowania się; efektywnie dostosowuje i modyfikuje wiedzę i umiejętności do potrzeb zawodowych i społecznych”, „samodzielnie planuje i realizuje proces własnego uczenia się ze świadomością permanentnego charakteru tego procesu: inspiruje i organizuje proces uczenia się innych osób”. W zmodyfikowanym programie studiów w/w efekty uczenia się osiągnąć są w ramach zajęć: *mediacje międzykulturowe, mediacje międzyreligijne oraz projekt badawczy*. Sylabusy w/w zajęć wskazują, że osiągnięcie w/w efektów uczenia się jest możliwe.

Działania naprawcze podjęte przez uczelnię skutecznie zrealizowały w/w zalecenie.

Ad. 3. Uczelnia zmodyfikowała program studiów drugiego stopnia wprowadzając obowiązkowe zajęcia *semiotyka logiczna i teoria argumentacji*. Sylabus tych zajęć wskazuje, że w ich ramach jest możliwe osiągnięcie w/w efektów uczenia się.

Działania naprawcze podjęte przez Uczelnię skutecznie zrealizowały zalecenie.

Ad. 4. Podstawą zalecenia była istniejąca sytuacja polegająca na tym, iż ze względu na małą liczbę studentów Uczelnia uruchamiała w danym semestrze tylko jedno z proponowanych zajęć do wyboru – te, które wybrała większość studentów, co de facto pozbawiało możliwości wyboru zajęć tych studentów, którzy znajdowali się w mniejszości. Obecnie Uczelnia zmodyfikowała mechanizm wyboru zajęć obieralnych tak, że obecnie szansa znalezienia się w mniejszości całkowicie pozbawionej możliwości wyboru jest bliska zeru; ponadto władze Uczelni (tak na poziomie Instytutu Filozofii, jak i Rektora) zadeklarowały, iż zawsze będzie uruchamiany co najmniej jeden kurs obieralny więcej niż dany student musi wybrać w ramach bloków zajęć obieralnych – co zapewni możliwość wyboru zajęć przynajmniej w sensie minimalnym (tj. możliwość odrzucenia jakichś zajęć obieralnych przez danego studenta).

Działania naprawcze Uczelni skutecznie realizują w/w zalecenie.

Ad. 5.

Uczelnia urealniła liczbę punktów ECTS przypisanych do praktyk przewidzianych w programie specjalności *studia nad religiami i dialogiem międzykulturowym*. Obecnie praktykom przypisanych jest 5 punktów ECTS co właściwie oddaje nakład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Uczelnia przyjęła procedurę organizacji praktyk studenckich na kierunku filozofia oraz opracowała wzór dziennika przebiegu praktyk. W dzienniku student umieszcza szczegółowy opis działań podejmowanych w ramach praktyk. Umożliwia to skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia przez studenta przewidzianych efektów uczenia się. Nadzór dydaktyczny nad praktykami sprawuje opiekun powołany przez dziekana. Opiekunem jest nauczyciel akademicki zatrudniony w Instytucie Filozofii UWr posiadający doświadczenie we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi oraz wyróżniające osiągnięcia dydaktyczne. Opiekun dokonuje weryfikacji i zatwierdzenia miejsca odbywania praktyk przez studenta w oparciu o pisemną deklarację podmiotu, w którym praktyki mają być realizowane. Kryterium doboru miejsca odbywania praktyk jest możliwość zrealizowania wszystkich zakładanych dla tego przedmiotu efektów uczenia się. W ramach nadzoru dydaktycznego nad przebiegiem praktyk opiekun ma możliwość przeprowadzania hospitacji. Po odbyciu praktyk student otrzymuje od podmiotu, w którym praktyki były realizowane zaświadczenie o odbyciu praktyk. Zaświadczenie zawiera opinię o przebiegu praktyk, która obok oceny opisowej realizacji zadań objętych planem praktyk, zawiera ocenę procentowego stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów uczenia się. Student przygotowuje też sprawozdanie z przebiegu praktyk, w którym ocenia przydatność praktyk w kontekście dalszych planów rozwoju kariery zawodowej oraz przydatność wiedzy nabytej na studiach do zadań wykonywanych podczas praktyk. Student zobowiązany jest też do wypełnienia ankiety ewaluacyjnej praktyk.

Działania naprawcze podjęte przez Uczelnię skutecznie realizują zalecenie.

w odniesieniu do kryterium 6.

Ad 1. Uczelnia włączyła przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w skład Kierunkowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia. W Zespole znaleźli się m.in. przedstawiciele Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, IX Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu, II Liceum Ogólnokształcącego im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze, Towarzystwa Bachelardowskiego "Mythopeia", Towarzystwa Leibniziańskiego, Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej, Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Brali oni m.in. aktywny udział w przygotowaniu zmian programu studiów kierunku filozofia związanych z dostosowaniem programu do zaleceń PKA.

Zdaniem ZO PKA działania naprawcze wprowadzone przez Uczelnię skutecznie zrealizowały zalecenie.

Ad 2. Uczelnia stworzyła mechanizm przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Przegląd jest dokonywany przez dyrekcję Instytutu Filozofii w trybie ciągłym, nie rzadziej jednak niż raz do roku we wrześniu. W ubiegłym roku akademickim w wyniku wspomnianego przeglądu dokonano weryfikacji i uzupełnienia listy przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, będących członkami Kierunkowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Działania naprawcze wprowadzone przez Uczelnię skutecznie zrealizowały zalecenie.

w odniesieniu do kryterium 10.

Ad. 1. Obowiązujące obecnie w Uczelni procedury zapewniania jakości kształcenia zostały uregulowane przede wszystkim w uchwale nr 20/2021 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego w sprawie funkcjonowania w Uniwersytecie Wrocławskim Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Szczegółowe rozwiązania określone we wspomnianej uchwale są doprecyzowane w innych aktach prawnych: zarządzeniu nr 11/2018 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego w sprawie określenia szczegółowych zadań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz zespołów ds. jakości kształcenia i ds. oceny jakości kształcenia; uchwale nr 34/2020 w sprawie Strategii rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego na lata 2021-2030; zarządzeniu nr 12/2016 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego w sprawie przeprowadzenia w Uniwersytecie Wrocławskim badań ankietowych z wykorzystaniem systemu Ankieter oraz zarządzeniu nr 12/2018 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego w sprawie prowadzenia i raportowania wybranych działań projakościowych w Uniwersytecie Wrocławskiego. Zgodnie ze wspomnianymi wyżej regulacjami w Uczelni funkcjonuje Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, która realizuje zadania związane z zapewnianiem jakości kształcenia oraz z oceną jakości kształcenia (obowiązuje podział kompetencji). Analogicznie na Wydziale Nauk Społecznych działa Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, który realizuje zadania związane z zapewnieniem jakości kształcenia oraz oceną jakości kształcenia (obowiązuje podział kompetencji). Zarówno Uczelniana, jak i Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia działają w systemie kadencyjnym. Ponadto w Instytucie Filozofii powołano Kierunkowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia. Do jego zadań należy w szczególności inicjowanie i projektowanie propozycji zmian w programie studiów, planowanie i kontrola procesu hospitacji zajęć dydaktycznych oraz procesu ankietowania zajęć na kierunku filozofia. Związane z zaleceniami PKA prace nad zmianami w programie studiów, przy aktywnym udziale zarówno studentów, jak i przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, pokazują, że funkcjonujący na Uczelni system jakości kształcenia został skutecznie wdrożony na ocenianym kierunku i umożliwia diagnozowanie nieprawidłowości oraz wdrażanie działań naprawczych.

Uczelnia skutecznie zrealizowała zalecenie.

Ad. 2. Uczelnia włączyła przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w skład Kierunkowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia. W Zespole znaleźli się m.in. przedstawiciele Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, IX Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu, II Liceum Ogólnokształcącego im. C.K. Norwida w Jeleniej Górze, Towarzystwa Bachelardowskiego "Mythopeia", Towarzystwa Leibniziańskiego, Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej, Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Brali oni m.in. aktywny udział w przygotowaniu zmian programu studiów kierunku filozofia związanych z dostosowaniem programu do zaleceń PKA.

Uczelnia skutecznie zrealizowała zalecenie.

4. Informacje o zmianach bezpośrednio związanych z kierunkiem studiów, dotyczących programu studiów, nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz infrastruktury naukowej i dydaktycznej (od przeprowadzenia przez zespół oceniający PKA oceny zakończonej wskazaną uchwałą do otrzymania zawiadomienia o powtórnej ocenie programowej), w tym wynikających ze zmian przepisów prawa

Po wizytacji ZO PKA w marcu 2020 r. Uczelnia wprowadziła szereg szczegółowych zmian w programie studiów, mających przede wszystkim na celu realizację zaleceń PKA. W szczególności zapewniono studentom realny wybór zajęć przez utworzenie bloków zajęć do wyboru oraz wprowadzono do programu studiów II stopnia zajęcia: projekt badawczy oraz semiotyka logiczna i teoria argumentacji. Nastąpiły też zmiany w kadrze naukowo-dydaktycznej: dwóch pracowników odeszło na emeryturę, jeden pracownik zmarł oraz wygasła umowa z jednym pracownikiem. W wyniku przeprowadzonych postępowań konkursowych od października 2021 r. zatrudniono dwóch nauczycieli akademickich na stanowiskach badawczo-dydaktycznych

5. Podsumowanie i propozycja oceny spełnienia kryteriów, w odniesieniu do których zostały sformułowane zalecenia wymienione we wskazanej uchwale

W wyniku powtórnego postępowania oceniającego na kierunku filozofia stwierdza się, że Uczelnia podjęła skuteczne działania naprawcze umożliwiające usunięcie zdiagnozowanych nieprawidłowości.

Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Ocena stopnia spełnienia kryterium w uchwale nr 458/2020 Prezydium PKA z dnia 16 lipca 2020 r. kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium po przeprowadzeniu oceny realizacji zaleceń¹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo	kryterium spełnione

Przewodniczący zespołu oceniającego

dr Bogdan Dziobkowski

6. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218).
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.

Załącznik nr 3. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego

Oświadczenie

Niniejszym oświadczam, iż nie pozostaję w żadnych zależnościach natury organizacyjnej, prawnej lub osobistej z jednostką prowadzącą oceniany kierunek, które mogłyby wzbudzić wątpliwości co do bezstronności formułowanych opinii i ocen w odniesieniu do ocenianego kierunku. Ponadto oświadczam, iż znane mi są przepisy Kodeksu Etyki, w zakresie wykonywanych zadań na rzecz Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

.....
(data, podpis)

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl